

Igazságügyi együttműködés polgári és kereskedelmi ügyekben:

Az ideiglenes számlazárolást elrendelő európai végzés transznacionális alkalmazhatósága

Irodánk számos alkalommal kapott megkeresést olyan ügyben, amelyben európai uniós külföldi hitelező magyarországi adóssal szemben kíván követelést érvényesíteni, vagy a harmadik tagállambeli adós bankszámláját Magyarországon kezelik. Mivel a követelés érvényesítése során kritikus szerepet játszhat a biztosítási intézkedések gyors, hatékony foganatosítása, Irodánk ennek érvényesítésére az alábbi bemutatásra kerülő gyakorlatot alakította ki;

Az Európai Parlament és a Tanács 655/2014/ EU számú Rendeletével az európai igazságügyi együttműködés új és alternatív rendszerét dolgozta ki, amely nagyon hasznos a polgári és kereskedelmi ügyekben. Az uniós szervek által azonosított rendszer bevezeti a bankszámlák lefoglalásának európai rendjét, az úgynevezett *“ideiglenes számlazárolást elrendelő európai végzést”* (az angol szaknyelvi megnevezésnek megfelelően a továbbiakban úgy is, mint "EAPO".)

Ez az új európai eljárás támogatja az eddig létező eljárásokat az egyes nemzeti rendszerekben, amelyekkel a hitelezők megkezdhetik tartozásaik behajtását más EU-országokban. Ami a rendelet alkalmazási körét illeti, polgári és kereskedelmi ügyekben pénzbeli követelések behajtására is lehetőség van határokon átnyúló ügyekben, az érintett igazságügyi hatóság (pl. bíróság, kereskedelmi kamara, közigazgatási hatóság, stb.) jellegétől függetlenül.

Ez az eljárás a *határokon átnyúló*, és alábbi esetekben alkalmazható;

- 1) a hitelező lakóhelye nem abban a tagállamban található, amelyben a lefoglalni kívánt bankszámlát vezetik;
- 2) az ideiglenes számlazárolás elrendelése iránti kérelemmel foglalkozó igazságügyi hatóság nem azon tagállamban van, amely a lefoglalni kívánt bankszámla foganatosítása iránt elj fog járni.

2017. január 18. napján lépett hatályba “A Bizottság (EU) 2016/1823 végrehajtási rendelete (2016.október 10.) a polgári és kereskedelmi ügyekben a tagállamközi követelésbehajtás megkönnyítése érdekében az ideiglenes számlazárolást elrendelő európai végzés eljárásának létrehozásáról szóló 655/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletben említett formanyomtatványok meghatározásáról”, azonban fontos megjegyezni, hogy ez a rendelet az Egyesült Királyságban és Dániában nem alkalmazható.

A végrehajtási rendelet első elemzéséből kitűnik, hogy a kérdéses eljárást leginkább a soronkívüliség jellemzi, amellyel az igazságügyi hatóság megvizsgálja a hitelező kérelmét.

Az igazságügyi hatóság a kérelmet elbírálja legkésőbb:

- a) *5 munkanapon belül a kérelem benyújtásától* abban az esetben, ha a hitelezőnek már van bírósági vagy hatósági határozata, illetve közokirata, amely az adóst kötelezi a hitelező igényének megfizetésére;
- b) *a kérelem benyújtásától számított 10 munkanapon belül* abban az esetben, ha a hitelezőnek még nincs bírósági vagy hatósági határozata, illetve közokirata, amely az adóst kötelezi a hitelező igényének megfizetésére;

Hangsúlyozni kell azonban, hogy a hitelező nem nyújthat be egyszerre több párhuzamos EAPO kérelmet ugyanazon adós vonatkozásában a különféle igazságügyi hatóságoknál.

A hitelező és az adós érdekeinek egyensúlyba vétele érdekében A 655/2014. Sz. Rendelet kifejezetten előírja, hogy abban az esetben, ha a hitelező még nem kapott bírósági határozatot, vagy közokiratot, az EAPO kiadása előtt az igazságügyi hatóság megköveteli a hitelezőtől, hogy elegendő összegű garanciát nyújtson a hitelező károkozása esetén az adós által elszenvedett kár megtérítésének biztosítása érdekében és megakadályozza ezzel a visszaélésszerű eljárást.

Egy másik elem, amely erősen jellemzi az eljárást, az úgynevezett **“meglepetés ereje”** az adósra nézve: az adóst nem tájékoztatják a zárolás elrendelése iránti kérelemről, és a végzés kiadása előtt sem kerül meghallgatásra.

A végzés kibocsátására az anyagi jog alapján eljáró tagállam igazságügyi hatósága az illetékes, az alkalmazandó joghatósági szabályoknak megfelelően. Abban az esetben, ha a hitelező bírósági határozat, bírósági ügylet vagy nyilvános jogi aktus alapján jár el, annak a tagállamnak az igazságügyi hatóságai, amelyekben a bírósági határozatot kiadták vagy meghozták, hatáskörrel rendelkeznek az EAPO kibocsátására. Abban az esetben, ha az EAPO kibocsátása iránti kérelmet az érdemi eljárás megkezdése előtt nyújtották be, a hitelezőnek legkésőbb a ideiglenes számlazárolási kérelem benyújtásától számított 30 napon belül vagy legkésőbb a végzés kibocsátásától számított 14 napon belül be kell nyújtania a jogérvényesítésre vonatkozó eljárás kezdő iratát, amennyiben ez korábban nem történt meg.

Ha a hitelező nem bizonyítja, hogy az érdemi eljárás a fent említett időtartamon belül megindult, a végzés hatályát veszti és az abban foglalt jogkövetkezmények nem állnak be, ekkor a Felek, és így az adós is tájékoztatást kapnak a folyamatban volt eljárásról.

Az EAPO kibocsátásának kérdésében az a feltételezés, hogy a hitelező bizonyítja ezen intézkedés *sürgős szükségességének* fennállását. Ebből a célból bizonyítékokra van szükség annak a kockázatnak a fennállására vonatkozóan is, hogy a számlazárolás hiányában a igényelt követelés későbbi kikényszerítése veszélybe kerül vagy jelentősen megnehezül. A hitelező a határokon átnyúló követelés behajtásának egyszerűsítése céljából is igénybe veheti az EAPO-t, még akkor is, ha eredetileg nem rendelkezik információkkal adósának bankszámláiról.

Az eljárás lényege az, hogy az egyik tagállamban kibocsátott ideiglenes számlazárolást elrendelő végzés a másik tagállamban mindenféle további jogcselekmény nélkül végrehajtható.

Az intézkedés végrehajtását illetően az EAPO-t haladéktalanul el kell küldeni az adós bankszámláját vezető banknak, hogy az zárolhassa a megadott összeget, vagy ha a nemzeti törvény előírja, a lefoglalt összeget átutalja az eljárás céljára használt számla.

A végzés végrehajtását követő harmadik munkanapon belül a bank vagy a megbízás végrehajtásáért felelős egyéb szervezet a végrehajtás helye szerinti tagállamban kiállítja a zárolási végzés végrehajtásáról szóló nyilatkozatot, az összegek pontos feltüntetésével. Ebben a szakaszban az adós először értesül a zárolásról a végzés közlésével. Ezen a ponton az adós gyakorolhatja védelemhez való jogát, kérve az EAPO visszavonását vagy módosítását, vagy a végrehajtás korlátozását vagy megszüntetését.

Egy konkrét ügyben a holland jog szerint jogerős és végrehajtható hitelezői követelés alapján az illetékes holland bíróság járt el az EAPO kibocsátása iránt. Az ügyben a hitelező holland magánszemély volt, az adós német gazdasági társaság, amely Magyarországon rendelkezett bankszámla számmal. A kibocsátott EAPO alapján a Magyarországon az adós bankszámláját

kezelő bank székhelye alapozta meg a Budai Központi Kerületi Bíróság illetékességét, mivel a német társaságnak Magyarországgal más kapcsolódási pontja nem volt. A BKKV továbbította a végzést mindenféle további elismerési eljárás nélkül a Magyar Bírósági Végrehajói Kar felé, aki automatikusan intézkedett egy végrehajtó kijelölése iránt.

Napjainkban különös tekintettel a kis- és középvállalkozásokra, hatalmas veszteségek keletkezhetnek a határokon átnyúló jellegű követelések behajtására szolgáló eljárások kevésbé hatékony, nehézkes és lassú működése miatt. Ebben az összefüggésben tehát az EAPO a várt és szükséges eszköz a közösségi környezetben; egy olyan eljárás, amely alternatív modellként szolgál a hitelező rendelkezésére, követelésének egyszerű és hatékony védelme érdekében.

Dr. Boda Rózsa – Dr. Halmos Bálint Ügyvédi Iroda